

Def.

Jaarplan 2017

Wmo Advies Raad De Bilt

Inleiding

Na afronding van de ingrijpende transformaties die zich in de afgelopen jaren in het sociaal domein hebben voltrokken, worden geleidelijk aan de effecten van het nieuwe beleid zichtbaar. De Stichting MENS De Bilt en het Centrum voor Jeugd en Gezin hebben hun werkwijze aangepast en inmiddels ervaring op kunnen doen met de geïntegreerde manier van werken. Het evaluatieonderzoek, dat vorig jaar in opdracht van de gemeente door BMC is uitgevoerd zal in het komend jaar tot aanpassing van beleid, organisatie en formatie aanleiding geven. Wij zullen dit alles kritisch blijven volgen en waar mogelijk meedenken over effectievere arrangementen.

In meer algemene zin zullen wij ook blijven volgen of de wachttijden voor hulp en ondersteuning op het gebied van de Wmo en de Jeugdhulp binnen acceptabele grenzen blijven. De voorgenomen uitbreiding van de formatie van het sociaal team zal op afzienbare termijn moeten leiden tot verkorting van wachttijden en verbetering van de kwaliteit van de ondersteuning.

Het invoeren van evaluatiegesprekken 3 maanden na het afsluiten van het zorgplan en het beter bekend maken van het recht op cliëntondersteuning bij de intakeprocedure kunnen daarbij behulpzaam zijn.

Harde data over de tevredenheid van burgers over de geboden hulp zijn voor het goed functioneren van de Wmo Advies Raad een voorwaarde. Wij gaan er daarom van uit dat de gemeente De Bilt ons dit jaar tijdig en volledig zal informeren over de resultaten van evaluatieonderzoek. Alleen dan kunnen wij een evenwichtig oordeel vellen over de uitvoering van de Wmo en de Jeugdwet en op basis daarvan kwalitatief hoogwaardige adviezen blijven uitbrengen.

Naast de Wmo en de Jeugdwet is ook de Participatiewet van belang bij de stelselwijziging. Formeel behoort deze wet nog niet tot het werkkterrein van de WMO Advies Raad. De Cliëntenraad is vooralsnog belast met advisering op dit terrein. De gemeente heeft ons verzocht ook als gesprekspartner/adviesraad voor dit onderdeel te fungeren. Begin 2017 zullen wij over deze vraag van de gemeente een besluit nemen.

Tevens heeft de gemeente ons gevraagd om een zelfstandige juridische status voor de Wmo Advies Raad te regelen. Ook hierover zullen we in de eerste helft 2017 een besluitnemen.

Waarborgen inclusieve samenleving/uitvoering VN-verdrag

De Wmo Advies Raad heeft zich in 2016 al diepgaand bezig gehouden met de consequenties van het VN-Verdrag en het scheppen van waarborgen voor een Inclusieve Samenleving. Een aantal van onze doelstellingen is gehaald, een aantal niet en weer andere zaken verkeren in een voorbereidend stadium.

Vooraf op het vlak van bewustwording is er nog een wereld te winnen. Niet voor niets is daarom in 2016 besloten om dit onderwerp te benoemen tot een meerjarig speerpunt.

Daarom is het verstandig en noodzakelijk om het brede onderwerp VN-Verdrag / Waarborgen Inclusieve Samenleving voor 2017 te continueren en te consolideren. Hierbij komen zowel een aantal bestaande als ook nieuwe speerpunten aan de orde.

De speerpunten voor 2017 zijn ten aanzien inclusieve samenleving en VN Verdrag:

Ondersteunen van de gemeente bij het vervaardigen van een plan van aanpak.

Gemeente heeft de regie en is eindverantwoordelijk voor de realisatie van het plan van aanpak. Het initiatief ligt dus bij de gemeente en de WAR (Wmo Advies Raad) denkt constructief mee.

Gemeente kan ook besluiten om op ad hoc basis een externe kracht in te huren ten behoeve van voorbereiding en opstellen plan van aanpak. Financiering uit WMO geld.

In dit kader zullen wij participeren in een beperkt aantal gezamenlijke bijeenkomsten WAR en gemeente inzake VN-Verdrag / Inclusieve samenleving.

Als basis voor het plan van aanpak zal een quick scan worden uitgevoerd, die als nulmeting kan worden gebruikt bij het evalueren van effecten van te voeren inclusief beleid.

Aandringen op het opnemen van een meerjarig budget in de Financiële Kadernota 2018 - 2021 van de gemeente voor implementatie van het VN-Verdrag / Inclusieve Samenleving.

De implementatie van het VN-verdrag kan niet slagen zonder dat er geld voor beschikbaar gesteld wordt. Als de gemeente implementatie serieus neemt, kan het niet anders dan dat er structureel een budget voor wordt vrijgemaakt. De hoogte ervan is vanzelfsprekend afhankelijk van de inhoud van het plan van aanpak en het middelenbeslag dat met uitvoering daarvan gemoeid zal zijn.

Het stelselmatig volgen van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van (her-)inrichting van de openbare ruimte.

In het komend jaar wordt met de gemeente overlegd hoe bij het realiseren en evalueren van aanpassingen in de openbare ruimte tijdig gebruik kan worden gemaakt van de know how van onze kennis op het gebied van toegankelijkheid en de deskundige die we de afgelopen jaren hiervoor ingeschakeld hebben.

Jeugd domein:

Evaluatie en vooruitblik

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp: van jeugdbescherming, jeugdreclassering en de gesloten jeugdzorg tot de geestelijke gezondheidszorg voor jeugd (Jeugd-ggz) en de zorg voor jeugd met een licht verstandelijk beperking (jeugd-LVB). Al deze verantwoordelijkheden komen bovenop de taken die gemeenten al hadden in het preventief lokaal jeugdbeleid, de jeugdgezondheidszorg en ondersteuning bij (lichte) opvoedingsvragen. De gemeente de Bilt werkt regionaal samen in de ZOUT (zuid-oost Utrecht) regio met Zeist, Utrechtse Heuvelrug, Bunnik en Wijk bij Duurstede.

Participatie in inkoopbeleid

In de vorm van bestuurlijk aanbesteden worden contracten met aanbieders gesloten. Communicatie vindt plaats aan de Inkooptafel Jeugd, waar onze raad één van de stoelen voor cliëntvertegen-

woordigers bezet. Daar sturen wij aan op een andere manier van inkoop, vanuit horizontale verbindingen / partnerschap tussen gemeenten-aanbieders-cliëntvertegenwoordigers. Daartoe is ingezet op de pilot 16-23. Een gebied waar veel moet gebeuren en waar tegelijkertijd de verhoudingen nog niet gestold zijn.

Ondanks de teleurstellende voortgang in 2016, zetten de vertegenwoordigers van ZOUT als behartigers van het cliëntbelang in 2017 nog één jaar door om echte verandering te bewerkstelligen. Daarbij is een nieuwe vorm van participatie van jeugdigen en hun ouders/gezinnen nodig.

Jeugdparticipatie

Succesvol organiseren van jeugdparticipatie betekent het inzetten van specifieke participatievormen en thema's die aansluiten bij wat de jeugd bezig houdt.

Het meedenken en meepraten moet voor jongeren aantrekkelijk zijn en aansluiten bij hun situatie. We zullen investeren in goede contacten en een netwerk van organisaties en contactpersonen die toegang hebben tot jongeren en ouders om hen concreet bij het proces te betrekken. Daarbij betrekken we alle levensgebieden van kinderen bij de advisering; van thuis, school, instelling tot sportvereniging. Bron: <https://www.movisie.nl/sites/default/files/NO15-Jeugd.pdf>

De gemeente de Bilt heeft een kwalitatief onderzoek gedaan over dit onderwerp. We hopen binnenkort de uitslag te vernemen en de conclusies/voorstellen die daaruit voortkomen. Waar wij weer advies op zullen uitbrengen.

Veel speelt zich af op regio niveau Heuvelrug. De leeftijdscategorie 18+ en 23- geeft nog de nodige knelpunten in samenhang met de Participatiewet.

Er ontstaan ook weer wachtlijsten in de jeugd GGZ vooral voor personen met een gecompliceerde hulpvraag.

Wel blijft het werken vanuit cliëntperspectief sterk achter. Anders gezegd, niet de leefwereld lijkt centraal te staan maar de systeemwereld is de werkelijkheid zoals die zich nu voordoet.

Speerpunten Jeugd domein:

- Het cliëntperspectief centraal stellen, waarbij het leveren van maatwerk voorop dient te staan.
- Geen systeemgerichte benadering maar de leefwereld centraal en dus een cliënt gerichte benadering.
- Beleid ten aanzien van de doelgroep 18+ tot 23- stimuleren (grens Jeugdwet en Participatiewet).
- Aandacht voor het voorkomen van wachtlijsten.
- Zorgen voor verwerken van het cliëntperspectief in contracten met zorgaanbieders door deelnemen aan Zorg aan Tafel.
- Kritisch volgen schoolverlaters ontwikkeling (nu positieve cijfers).
- Deelname ZOUT-overleg.

Toegankelijkheid en kwaliteit van Wmo-voorzieningen

Het voornemen uit het werkplan van 2016 om ons bij het beoordelen van de kwaliteit van zorgplannen en verstrekte voorzieningen alleen op harde informatie te baseren en niet langer voornamelijk te varen op gesprekken met uitvoerenden heeft tot op heden weinig opgeleverd. Voor ons blijft de vraag hoe je als Wmo Advies Raad tijdig achter leemtes in beleid en uitvoering komt, zonder dat je je baseert op incidentele (en mogelijk vertekende) signalen van gebruikers van voorzieningen.

Onze ongerustheid over de geboden voorzieningen en met name over de duurzaamheid van mantelzorg en informele zorg (hoe lang houden mantelzorgers het vol in de praktijk en wat gebeurt er daarna) is in 2016 niet weggenomen. De bezuinigingen op Huishoudelijke Hulp en de discussie die over de vormgeving daarvan is ontstaan vormt tot op heden een tweede punt van zorg. Wij willen daarom kwaliteit en duurzaamheid van de voorzieningen in 2017 opnieuw als speerpunt hanteren. Vindbaarheid van hulp en toegankelijkheid van de voorzieningen, vormen voor de geboden kwaliteit een noodzakelijke voorwaarde. Binnen dit speerpunt zijn de volgende aspecten van groot belang.

Vroeg signalering en preventieve voorlichting

Het is belangrijk dat meer wordt geïnvesteerd aan de voorkant, als problemen nog niet groot zijn. Snelle interventie kan vaak erger voorkomen. Wij zien een belangrijke rol voor het Sociaal Team en CJG (Centrum Jeugd en Gezin) in het vroegtijdig ondersteunen van mensen, om escalatie van problematiek te voorkomen of uit te stellen. Het is belangrijk dat het Sociaal Team/MENS investeert in netwerk-verband van professionals en aanbieders in De Bilt. Om op deze wijze kennis en adequate hulp en ondersteuning voor de vrager van hulp te kunnen realiseren.

Vindbaarheid en toegankelijkheid van de voorzieningen

Ondanks eerdere inspanningen blijkt het voor burgers nog steeds niet eenvoudig om de weg naar hulp en ondersteuning te vinden. Een goede voorlichting over vindplaatsen en coördinatie van het hulpaanbod zijn daarom in 2017 van belang. Daarbij is niet alleen de fysieke vindbaarheid van belang, maar ook de attitude waarmee de burger tegemoet wordt getreden. Het vermoeden (gebaseerd op signalen en ervaringen) bestaat dat er wel erg veel accent wordt gelegd op het aanboren van de "eigen kracht" van de burger en de intaker onmiddellijk begint met 'verwachtingenmanagement' en afbakt waar de burger allemaal niet op moet rekenen. Terwijl iemand in nood allereerst behoefte heeft aan een schouder en een luisterend oor. Iemand die meedenkt en begrip toont. Vertrouwen heeft in het oprechte verhaal. En vervolgens met oplossingen aangeeft wat daarin de gemeente kan betekenen en waar de burger elders een beroep kan doen en hem/haar daarheen begeleidt. Alle aandacht die in het voorstadium extra wordt geïnvesteerd, 'verdient' zich later terug. Omdat de burger tevreden is, geholpen is, zich serieus genomen voelt. Als je eerst vooral zoekt wat wél kan, staat iemand ook meer open voor wat níet kan.

Cliëntondersteuning bevorderen

Zodra een inwoner een beroep doet op het Sociaal Team om hulp of ondersteuning te krijgen, kan deze zich laten ondersteunen door een onafhankelijke derde. Juridisch is vastgelegd dat de gemeente/het Sociaal Team de melding bevestigt en de burger bericht dat hij een persoonlijk plan kan maken en recht heeft op onafhankelijke cliëntondersteuning. Vervolgens vindt het onderzoek naar de behoefte aan maatschappelijke ondersteuning plaats. Dit gebeurt veelal in de vorm van een persoonlijk gesprek van de cliënt (eventueel bijgestaan door een onafhankelijk cliëntondersteuner), desgewenst zijn naasten/mantelzorger met een gespreksvoerder van de gemeente. Het recht op cliëntondersteuning blijkt bij veel burgers onbekend te zijn, met als gevolg dat er ook geen beroep op wordt gedaan. In 2017 willen wij de bekendheid met deze regeling vergroten.

Verkorten wachttijden

Met spanning zal in het komend jaar de formatieve versterking van het Sociaal Team en het herijken van de gekozen werkwijze worden gevolgd.

Tevens vinden wij een blijvend zorgpunt de vertraging die optreedt bij de afhandeling van de indicatiestelling. De extra stap van gemeentelijke goedkeuring per dossier na een zorgvuldig keukentafelgesprek en een professioneel samengesteld zorgplan, lijkt ons een nodeloos vertragende en mogelijk overbodige stap.

Onlangs bleek ons in mantelzorg bijeenkomsten dat deze werkwijze vertraging in de hulpverlening kan geven tussen de 4 en 8 weken.

In veel verkiezingsprogramma's van politieke partijen staat: de professional centraal en geeft hem dan ook vertrouwen en middelen. Door kwartaalwijze monitoring door de gemeente kan zo nodig nog bijgesteld worden.

Duurzaamheid zorgarrangementen en kwaliteit voorzieningen

Nu er verder invulling wordt gegeven aan het optimaliseren van het Sociaal Team gaan wij ervan uit dat ook een begin zal worden gemaakt met het evalueren van de zorgarrangementen die in het zorgplan zijn opgenomen. Nog steeds vinden wij het van het grootste belang dat na enige tijd wordt nagegaan of de geboden zorg en ondersteuning én de inzet van mantelzorg en andere vormen van informele zorg samen leiden tot een duurzame oplossing van het gesignaleerde probleem. Immers, inzet van vrijwilligers is een goed streven, maar de vraag is of alle goede bedoelingen ook op termijn haalbaar blijven. Immers, informele zorg blijft een fragielere vorm van zorg dan de professionele.

Ontwikkelingen en aanpassingen huishoudelijke hulp

In het afgelopen jaar is duidelijk geworden dat de wijze waarop in de gemeente De Bilt huishoudelijke hulp wordt verstrekt als algemene voorziening niet voldoet. In 2017 zal daar een nieuwe regeling voor ontworpen moeten worden, die wel aan de wettelijke voorwaarden voldoet. De maatwerkvoorziening zal op een andere leest worden geschoeid. De nadere invulling hiervan zal een belangrijke opgave worden voor de Wethouder Zorg en Welzijn en de komende tijd ook van onze kant de nodige denkkraft gaan vergen.

Voor ons als Wmo Advies Raad staat voorop dat mensen ook in staat worden gesteld om langer zelfstandig te blijven wonen. Dat daarvoor met name bij veel oude senioren en mensen met een beperking extra hulp nodig is om zelfstandig een huishouden te kunnen blijven voeren, staat voor ons buiten kijf. Langer zelfstandig wonen is een loffelijk streven wat veel dure 24-uurszorg overbodig maakt, maar vraagt wel om extra investering in ondersteuning thuis. De vrijvallende gelden mogen niet zonder meer simpelweg als bezuiniging worden ingeboekt.

Wij willen daarom kwaliteit en duurzaamheid van de voorzieningen in 2017 opnieuw als speerpunt hanteren.

De Bilt, 21 februari 2017

Hans Voogt, voorzitter Wmo Advies Raad De Bilt

Loes Klok, vice voorzitter Wmo Advies Raad De Bilt